Μάριος Παπαλουκάς

ΑΡΧΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ

ΑΡΧΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

Μάριος Παπαλουκάς

ΑΡΧΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ
ΑΘΗΝΑ - ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2006

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Επισημαίνεται πάντως ότι κατά τον Ν. 2121/1993 και τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με τον Ν. 100/1975) απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

Μάριος Παπαλουκάς
Αρχές Δικαίου

Marios Papaloukas
Principles of Law (in Greek)
Principes du Droit (en grec)
Rechtsprinzipien (auf griechisch)

Αθήνα, 2006

ISBN 960-15-1590-9

© ***Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα,*** *Σόλωνος 69 - 106 79 Αθήνα*
Τηλ.: 210 3615440 – 210 3618198 • Fax: 210 3610425
ΣΤΟΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ: Πεσμαζόγλου 5, τηλ./ Fax: 210 3217437
ΚΟΜΟΤΗΝΗ: Ν. Ζωΐδου 88 - 691 00, τηλ.: 05310/26323 - 33245

© ***Ant. N. Sakkoulas Publishers*** *69, Solonos Str. - 106 79 Athens - Greece*
Tel.: 210 3618198 - 210 3615440 • Fax: 210 3610425
STOA TOU VIVLIOU: 5, Pesmazoglou Str., Tel./Fax: 210 3217437
KOMOTINI: 88, N. Zoidou - Str. - 691 00, Tel.: 05310/26323 - 33245

email:info@ant-sakkoulas.gr www.ant-sakkoulas.gr

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το παρόν βιβλίο έχει ως στόχο να εξετάσει καταρχήν τις παραμέτρους που επηρεάζουν τη δημιουργία του ισχύοντος δικαίου σε κάθε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο. Κατόπιν επιδιώκεται να παρουσιαστεί περιληπτικά, αλλά με εύληπτο τρόπο, το σύνολο του ισχύοντος στη χώρα μας δικαίου. Η παρουσίαση αυτή δεν γίνεται όμως, ως συνήθως με την απλή αναγραφή των σημαντικότερων διατάξεων και νομοθετημάτων αλλά επιδιώκεται η εξεύρεση και η ερμηνεία μέσα από αυτά των αρχών, που διέπουν και συνολικά την έννομη τάξη στη χώρα μας, αλλά και ειδικά τον κάθε κλάδο του δικαίου μας ξεχωριστά, με την ελπίδα ότι με τον τρόπο αυτό ο αναγνώστης θα ξεπεράσει μια επιφανειακή γνώση του δικαίου και θα μπορέσει να αντιληφθεί σε βάθος τις ρίζες του ισχύοντος δικαίου.

Οι αρχές που ανασύρονται δεν αποτελούν συνειδητές επιλογές του νομοθέτη αλλά εμφανίζονται σαν να «επιβάλλονται» στο δίκαιο κατά τρόπο αυτόματο, νομοτελειακό μπορεί να πει κανείς από τις ιστορικές, κοινωνικές, πολιτικές συνθήκες, τις θρησκευτικές πεποιθήσεις κ.λπ.

Ενώ συχνά ο αναγνώστης ενός βιβλίου που περιέχει μία περίληψη του δικαίου, διαβάζει πολλά και αντιλαμβάνεται λίγα ή διαβάζει λίγα και αντιλαμβάνεται ακόμη λιγότερα, στο παρόν βιβλίο με την παρουσίαση των αρχών που φωλιάζουν μέσα στο δίκαιο, ο στόχος τουλάχιστον του γράφοντος υπήρξε ο αναγνώστης να διαβάσει λίγα, να αντιληφθεί πολλά και να προβληματιστεί για ακόμη περισσότερα.

Μ. Παπαλουκάς

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

		Σελ.
	Πρόλογος	VII

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Κεφάλαιο Πρώτο
Η Ιστορία του νεότερου ελληνικού Δικαίου 3

Κεφάλαιο Δεύτερο
Τα τρία διαφορετικά νομικά συστήματα

I.	Εισαγωγικές παρατηρήσεις	9
II.	Το γαλλικό σύστημα	10
III.	Το γερμανικό σύστημα	13
IV.	Το αγγλικό σύστημα	14

Κεφάλαιο Τρίτο
Έννομη τάξη, κράτος, κρατική οργάνωση

I.	Κράτος και έννομη τάξη	17
II.	Συστήματα κρατικής οργάνωσης	19

Κεφάλαιο Τέταρτο
Βασικές αρχές και θεμελιώδεις έννοιες του Δικαίου

I.	Κανόνες Δικαίου	23
II.	Εφαρμογή των κανόνων Δικαίου	24
III.	Ερμηνεία των κανόνων Δικαίου	25
IV.	Θετικό και Φυσικό Δίκαιο	27
V.	Κανόνες ηθικής	29
VI.	Ισχύον Δίκαιο και εθιμοτυπία	29
VII.	Καλή πίστη, χρηστά ήθη και συναλλακτικά ήθη	30

Σελ.

VIII. Συγκρούσεις κανόνων συμπεριφοράς 31
IX. Συνεχής μεταβολή των κανόνων Δικαίου 32
X. Κοινωνιολογικές θεωρίες περί Δικαίου 32

Κεφάλαιο Πέμπτο
Κλάδοι του Δικαίου

I. Γενικά 35
II. Η διάκριση μεταξύ Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου 35
III. Οι κλάδοι του Δημοσίου Δικαίου 36
IV. Οι κλάδοι του Ιδιωτικού Δικαίου 39
V. Η διάκριση μεταξύ διεθνούς και Εσωτερικού Δικαίου 41

Κεφάλαιο Έκτο
Οι πηγές του Δικαίου

I. Ο νόμος 43
II. Το έθιμο 46
III. Οι γενικώς παραδεδεγμένοι κανόνες του Διεθνούς Δικαίου 47
IV. Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης 47
V. Οι διεθνείς συμβάσεις 48
VI. Οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας και διαιτητικές αποφάσεις 48
VII. Η νομολογία 49

Κεφάλαιο Έβδομο
Τα δικαστήρια

I. Γενικά 51
II. Τα πολιτικά δικαστήρια 52
III. Τα ποινικά δικαστήρια 52
IV. Τα διοικητικά δικαστήρια 53
V. Τα λοιπά δικαστήρια 53
VI. Τα αθλητικά «δικαστήρια» 54

Σελ.

Κεφάλαιο Όγδοο
Η διαιτητική επίλυση διαφορών

I. Τα διαιτητικά δικαστήρια 57
II. Σύνταγμα και διαιτησία 58
III. Έλεγχος διαιτητικών αποφάσεων από τα τακτικά δικαστήρια 58

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Κεφάλαιο Πρώτο
Το Συνταγματικό Δίκαιο

I. Το Σύνταγμα 63
II. Το Κράτος 65
III. Το πολίτευμα 66
IV. Το αντιπροσωπευτικό σύστημα 67
V. Η διάκριση των εξουσιών 68
VI. Η προστασία των ατομικών δικαιωμάτων 68

Κεφάλαιο Δεύτερο
Το Διοικητικό Δίκαιο

I. Η Διοίκηση και το Διοικητικό Δίκαιο 71
II. Οι βασικές αρχές δράσης της Διοίκησης 72
III. Τα Διοικητικά Όργανα 73
IV. Η διοικητική πράξη 76

Κεφάλαιο Τρίτο
Το Ποινικό Δίκαιο

I. Γενικά 79
II. Το έγκλημα 80
III. Πράξη και παράλειψη 82
IV. Αιτιώδης συνάφεια και καταλογισμός 82
V. Ιδιαίτερες μορφές εμφάνισης εγκλημάτων 86
VI. Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο 87

Σελ.

Κεφάλαιο Τέταρτο
Το Αστικό Δίκαιο

I. Γενικές αρχές Αστικού Δικαίου 91
II. Ενοχικό Δίκαιο 97
III. Εμπράγματο Δίκαιο 104
IV. Οικογενειακό Δίκαιο 110
V. Κληρονομικό Δίκαιο 114

Κεφάλαιο Πέμπτο
Το Εμπορικό Δίκαιο

I. Γενικά 117
II. Εμπορικές πράξεις και έμπορος 118
III. Εμπορική και βιομηχανική ιδιοκτησία 120
IV. Εταιρείες 122
V. Οι βασικές αρχές σχετικά με την ευθύνη των εταίρων 124
VI. Αξιόγραφα 125

Κεφάλαιο Έκτο
Το Εργατικό Δίκαιο

I. Γενικά 129
II. Η διάρκεια της σχέσης εξαρτημένης εργασίας 130
III. Οι υποχρεώσεις του μισθωτού 131
IV. Ο μισθός 132
V. Εργατικό ατύχημα 133
VI. Λήξη της σύμβασης εργασίας 134

Κεφάλαιο Έβδομο
Το Ευρωπαϊκό Δίκαιο

I. Γενικά 135
II. Η υπεροχή του Ευρωπαϊκού Δικαίου 136
III. Τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης 138
IV. Η έννομη τάξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης 139
V. Η άμεση εφαρμογή των Διατάξεων του Ευρωπαϊκού Δικαίου 140

Σελ.

VI. Οι θεμελιώδεις ελευθερίες στην εσωτερική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης 143

Κεφάλαιο Όγδοο
Το Αθλητικό Δίκαιο

I. Γενικά 145
II. Η αθλητική έννομη τάξη 145

Βιβλιογραφία 149